

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyně JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **SŮD, s.r.o.**, se sídlem Lechovice 48, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem nám. Svobody 4, Brno, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 12. 2004, č. j. 3607/04/FŘ/130, 3610/04/FŘ/130, 3613/04/FŘ/130, 3634/04/FŘ/130, 3637/04/FŘ/130, 3640/04/FŘ/130, 3667/04/FŘ/130, 3670/04/FŘ/130, 3673/04/FŘ/130, 3676/04/FŘ/130, 3679/04/FŘ/130, ve věci dodatečného vyměření daně z přidané hodnoty, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2007, č. j. 30 Ca 321/2007 - 24,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2007, č. j. 30 Ca 321/2007 - 24, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se společnost SŮD, s.r.o (dále jen „stěžovatel“), domáhá zrušení výše uvedeného usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zastaveno řízení o kasační stížnosti stěžovatele proti rozsudku krajského soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 30 Ca 82/2005 - 35.

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatel podal proti citovanému rozsudku kasační stížnost, která nebyla zpoplatněna, ačkoliv byl soudní poplatek splatný ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), jejím podáním. Krajský soud proto ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vyzval stěžovatele usnesením ze dne 1. 10. 2007, č. j. 30 Ca 82/2005 – 55b,

k zaplacení poplatku ve výši 3000 Kč ve lhůtě 10 dnů, přičemž jej poučil o procesních následcích v případě nezaplacení. Vzhledem k tomu, že soudní poplatek nebyl uhrazen, soud napadeným usnesením řízení o kasační stížnosti dle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), zastavil.

V kasační stížnosti, podané proti usnesení krajského soudu v zákonné lhůtě z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., vyjádřil stěžovatel nesouhlas se závěry krajského soudu. Namítal, že dne 3. 3. 2005 podal jednu žalobu proti 67 rozhodnutím žalovaného Finančního ředitelství v Brně, přičemž jednu žalobu volil z toho důvodu, že rozhodnutí, proti nimž směřovala, byla obsahově shodná. Krajský soud však usnesením ze dne 16. 3. 2005, č. j. 30 Ca 56/2005 - 303, žalobu zcela účelově rozdělil na 67 samostatných žalob a vyčlenil je k samostatnému projednání třem senátům krajského soudu (29 Ca, 30 Ca, 31 Ca). O účelovosti tohoto postupu svědčí mimo jiné to, že senát Ca 29 přidělené žaloby původně pro opožděnost odmítl s odůvodněním, že dle prezentačního razítka byly žaloby podané po uplynutí zákonem stanovené lhůty, ačkoliv původně podaná jediná žaloba byla podána k poštovní přepravě včas, přičemž obálku s razítkem podací pošty měl ve spise senát Ca 30, který samostatně vyloučené žaloby neodmítl, ale meritorně je přezkoumal. Uvedený nezákonný postup napravil až Nejvyšší správní soud. O účelovosti celého postupu svědčí i fakt, že po vyloučení 67 žalob k samostatnému projednání senát 30 Ca opět spojil dvacet tři původně vyloučených žalob ke společnému projednání a rozhodl o nich rozsudkem č. j. 30 Ca 56/2005 - 326, dále pak senát 30 Ca spojil i 10 dalších původně vyloučených žalob ke společnému projednání a rozhodl o nich rozsudkem č. j. 30 Ca 82/2005 - 35. Stejně tak senát 29 Ca opětovně ke společnému projednání spojil dvacet devět původně vyloučených žalob ke společnému projednání a rozhodl o nich rozsudkem č. j. 29 Ca 88/2005 - 43. Tímto postupem byl naprosto popřen smysl a logika původního vyloučení. Porovnáme-li znění jednotlivých rozsudků, je zřejmé, že senát Ca 29 doslovně opsal odůvodnění výše uvedených rozsudků senátu 30 Ca, z čehož je možné dovodit, že umělé vyloučení žalob mělo zřejmě za cíl, aby Krajský soud v Brně vykazoval velký počet rozhodnutých věcí, přičemž odůvodnění rozhodnutí se opisuje z jednoho rozsudku do druhého bez ohledu na to, který senát dostal věc k vyřízení.

S ohledem na skutečnost, že rozsudky č. j. 30 Ca 56/2005 - 326, 30 Ca 82/2005 - 35 a 29 Ca 88/2005 - 43, jsou obsahově naprosto totožné, byly vydány v rozmezí jednoho dne a protože šlo původně o jednu podanou žalobu krajským soudem proti obsahově shodným rozhodnutím odvolacího orgánu, účelově krajským rozdělenou na samostatné věci, podal stěžovatel proti všem uvedeným rozsudkům jednu kasační stížnost a navrhl, aby Nejvyšší správní soud o ní rozhodl jediným rozsudkem. Stěžovatel uhradil soudní poplatek ve výši 3000 Kč. Aniž by se krajský soud jakkoliv vyjádřil k návrhu stěžovatele, vydal ke spis. zn. 30 Ca 56/2005 usnesení, jímž vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč, který stěžovatel dne 3. 10. 2007 uhradil. Dne 4. 10. 2007 stěžovatel obdržel nové usnesení krajského soudu ke spis. zn. 30 Ca 82/2005, aby uhradil další poplatek ve výši 3000 Kč. Stěžovatel nebyl informován o případném vyloučení kasačních stížností k samostatnému projednání, na poslední usnesení již nereagoval, neboť soudní poplatek za jednu kasační stížnost byl fakticky uhrazen dvakrát.

K napadenému usnesení o zastavení řízení stěžovatel zaslal krajskému soudu přípis, že soudní poplatek uhradil a zaslal soudu doklady svědčící o jeho tvrzení. Teprve dotazem na podatelně krajského soudu a následně na základě sdělení krajského soudu ze dne 18. 1. 2007 dospěl stěžovatel k závěru, že krajský soud podanou kasační stížnost rozdělil na tři samostatné kasační stížnosti, aniž by však stěžovatele jakýmkoliv způsobem vyrozuměl. Mimo výše uvedeného je nutno zdůraznit, že v kasační stížnosti podané proti třem identickým rozsudkům byl rozsudek (30 Ca 82/2005 - 35), jehož přezkumné řízení krajský soud zastavil, uveden v kasační stížnosti na prvním místě a zaplacený poplatek měl být tedy přiřazen k tomuto rozsudku. I kdyby byla jedna kasační stížnost vyčleněna z důvodu, že šlo o rozsudek jiného senátu (Ca 29), zbývající dva identické rozsudky vydal shodný senát.

Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud postupoval v rozporu se zákonem o soudních poplatcích, když za jednu podanou kasační stížnost požadoval celkem 9000 Kč. Stěžovatel se dovolává nálezů Ústavního soudu spis. zn. II. ÚS 745/06 a I. ÚS 664/2003, dle kterých se soudní poplatek vybírá za počet žalob, nikoli napadených správních rozhodnutí. Postupem krajského soudu bylo porušeno právo na spravedlivý proces a soudní ochranu zaručenou stěžovateli v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

S ohledem na vše výše uvedené navrhuje stěžovatel napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušit a věc vrátit s tím, aby spis týkající se rozsudku č. j. 30 Ca 82/2005 - 35 ze dne 27. 4. 2005 byl zaslán zdejšímu soudu a věc byla rozhodnuta spolu s kasační stížností směřující proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 30 Ca 56/2005 - 326 ze dne 26. 4. 2007.

Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Ze spisu krajského soudu a přiloženého materiálu žalovaného Finančního ředitelství v Brně (dále jen „odvolací orgán“) kasační soud ověřil, že stěžovatel napadl jedinou žalobou ze dne 3. 3. 2005 celkem 67 rozhodnutí žalovaného, která byla po obsahové stránce shodná, shodná byla i právní argumentace stěžovatele vůči všem těmto rozhodnutím. Jednalo se o dodatečné platební výměry na spotřební daň z piva, spotřební daň z lihu a daň z přidané hodnoty. Podstatou sporu týkajících se všech doměřených daní byla otázka, zda se povolení, udělená stěžovateli Ministerstvem financí pro prodej zboží za ceny bez daně, vztahovala na jednu či obě prodejny provozované stěžovatelem. Stěžovatel uhradil soudní poplatek ve výši 2000 Kč. Krajský soud usnesením ze dne 16. 3. 2005, č. j. 30 Ca 56/2005 - 303, žalobu rozdělil na 67 samostatných žalob a 66 z nich vyloučil k samostatnému projednání třem senátům krajského soudu (29 Ca, 30 Ca, 31 Ca). Ze spisu vedeného pod sp. značkou 30 Ca 82/2005 bylo zjištěno, že stěžovatel uhradil ke sp. zn. 30 Ca 81/2005

až 30 Ca 113/2005 na soudních poplatcích spojených se žalobou částku 66 000 Kč (celkem za 33 vyloučených žalob). Dále bylo ze spisu 30 Ca 82/2005 ověřeno, že při ústním jednání krajského soudu došlo k opětovnému spojení 11 původně vyloučených věcí, a to věcí týkajících se jak daně z přidané hodnoty, tak spotřební daně z piva. (Obdobný způsobem postupoval krajský soud i ve věcech sp. zn. 30 Ca 56/2005 a 29 Ca 88/2005). K opětovnému spojení krajský soud v odůvodnění rozsudku výslovně uvedl, že při spojení věcí vycházel z totožného okruhu účastníků řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu a z míry obdobnosti jednotlivých věcí, jakož i z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 664/03. Proti obsahově identickým rozsudkům krajského soudu, kterými bylo rozhodnuto o vyloučených věcech, a to rozsudku ze dne 26. 4. 2007, č. j. 30 Ca 56/2005 - 326, rozsudku ze dne 27. 4. 2007, č. j. 29 Ca 88/2005 - 43, a rozsudku ze dne 27. 4. 2007, č. j. 30 Ca 82/2005 - 35, podal stěžovatel jedinou kasační stížnost, kterou zpoplatnil soudním poplatkem ve výši 3000 Kč. Krajský soud, bez jakékoliv součinnosti se stěžovatelem, vyzval stěžovatele k úhradě dalšího soudního poplatku ve výši 3000 Kč, a to dne 3. 10. 2007. Dne 4. 10. 2007 stěžovatel obdržel další usnesení krajského soudu, tentokrát ke spis. zn. 30 Ca 82/2005, aby uhradil další poplatek ve výši 3000 Kč. Na posledně uvedené usnesení již stěžovatel nereagoval.

Dne 25. 10. 2007 byl spisový materiál vedený pod sp. zn. 29 Ca 88/2005 spolu s kasační stížností doručen Nejvyššímu správnímu soudu, který o podané kasační stížnosti rozhodl dne 23. 4. 2008, rozsudkem sp. zn. 8 Afs 83/2007. Dne 13. 9. 2007 postoupil krajský soud zdejšímu soudu spisový materiál vedený pod sp. zn. 30 Ca 56/2005 spolu s kasační stížností proti rozsudku téže spisové značky. O podané kasační stížnosti bylo rozhodnuto Nejvyšším správním soudem dne 23. 6. 2008 rozsudkem sp. zn. 8 Afs 68/2007.

Dne 13. 12. 2007 krajský soud řízení o kasační stížnosti, vedené pod sp. zn. 30 Ca 82/2005, napadeným usnesením zastavil, věc byla zdejšímu soudu postoupena 15. května 2008.

Předmětem sporu v souzené věci je zákonnost napadeného usnesení krajského soudu o zastavení řízení o kasační stížnosti pro nezaplacení soudního poplatku. Stěžovatel nezpochybnuje závěr krajského soudu konstatující, že jde-li o poplatek za kasační řízení před Nejvyšším správním soudem, vzniká poplatková povinnost ve výši 3000 Kč podáním kasační stížnosti. Stěžovatel však tvrdí, že soudní poplatek za kasační stížnost směřující do rozsudku krajského soudu sp. zn. 30 Ca 82/2005 uhradil.

Při posuzování důvodnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud mimo jiné z konstantní judikatury Ústavního soudu, ze které vyplývá, že v obecné rovině úprava poplatkové povinnosti či osvobození od ní, provedená zákonem o soudních poplatcích, představuje jeden ze základních momentů podmiňujících právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (nález sp. zn. IV. ÚS 162/99, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. 15, str. 53). Z toho plyne, že exces obecného soudu při rozhodování o výši poplatku podle zákona o soudních poplatcích může dosáhnout takové míry, že zasáhne i do základního práva podle čl. 36 odst. 1 či 2 Listiny.

Zákon o soudních poplatcích neřeší výslovně případ, kdy je zaplacen soudní poplatek v případě podání kasační stížnosti, která neodpovídá počtu rozhodnutí, jež jsou učiněna předmětem řízení a jež představují samostatný základ pro řízení před kasačním soudem. Zdejšímu soudu není ani známo, že by se touto otázkou, tj. podáním jediné kasační stížnosti proti několika rozsudkům krajského soudu, zabývala dosavadní judikatura. Dle názoru zdejšího soudu je však nepochybné, že s ohledem na čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, kdy každý, kdo byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, se může obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, je nutno bez jakýchkoliv pochybností postavit najisto, zda byl či nebyl soudní poplatek stěžovatelem uhrazen. Za výše popsané situace však není možné dospět k jednoznačnému a nepochybnému závěru bez úzké součinnosti se stěžovatelem, neboť pouze stěžovatel je oprávněn jím uhrazený poplatek přiřadit k podané kasační stížnosti. Považoval-li tedy krajský soud stěžovatelův návrh za tři různé návrhy, nemohl se sám a bez dalšího rozhodnout, u které z napadených věcí jsou splněny podmínky pro předložení věci kasačnímu soudu. Jinými slovy krajský soud nebyl oprávněn namísto stěžovatele určit, která z podaných kasačních stížností splňuje podmínky pro přezkoumání jím vydaného rozhodnutí před Nejvyšším správním soudem a u které se má řízení zastavit. Za této situace byl soud povinen vyzvat stěžovatele k tomu, aby sám určil, k jaké věci, resp. k jakému rozsudku krajského soudu se zpoplatněná kasační stížnost vztahuje. Ze spisového materiálu předloženého kasačnímu soudu však nevyplývá, že by krajský soud vyzval stěžovatele k tomu, aby specifikoval, ke které spisové značce má být soudní poplatek přiřazen. Naopak sám vyzval stěžovatele k tomu, aby uhradil soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti ve věci 30 Ca 82/2005, aniž by však měl postaveno na jisto, zda se uhrazený poplatek nevztahuje právě k tomuto kasačnímu řízení. Nejvyšší správní soud i s přihlédnutím ke shora popsanému postupu krajského soudu považuje napadené usnesení krajského soudu za nezákonné, neboť jeho důsledkem je podstatné omezení stěžovatele v přístupu k soudu. Jakkoliv je nepochybné, že nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 664/03 ze dne 16. 3. 2006 byl vydán až po nabytí právní moci usnesení ze dne 16. 3. 2005, sp. zn. 30 Ca 56/2005 - 303, o vyloučení 66 věcí k samostatnému řízení, ustanovení § 39 odst. 2 s. ř. s. jednoznačně, již před vydáním tohoto nálezu, vázalo oprávnění předsedy senátu vyloučit věci k samostatnému projednání za předpokladu, že společné řízení není možné či vhodné. V souzené věci nemá zdejší soud žádné pochyby, že společné řízení ohledně doměřených daní bylo s ohledem na charakter sporu nejen možné, ale i vhodné, což také následně krajský soud svým postupem při ústním jednání, tj. opětovným spojením původně vyloučených věcí, potvrdil.

Pro úplnost zdejší soud k návrhu stěžovatele o spojení kasačních stížností proti rozsudkům Krajského soudu v Brně vedeným u tohoto soudu pod spisovou značkou 30 Ca 82/2005 a 30 Ca 56/2005 uvádí, že o podané kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu sp. zn. 30 Ca 56/2005 bylo rozhodnuto Nejvyšším správním soudem dne 23. 6. 2008 rozsudkem sp. zn. 8 Afs 68/2007, takže již není co spojovat. Mimo výše uvedené považuje zdejší soud za důležité zdůraznit, že podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod platí, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Přidělování spisů, resp. nápad věcí do jednotlivých senátů a soudců, je upraven rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu. Předseda příslušného senátu je proto oprávněn rozhodnout o spojení pouze těch věcí, které má „ve své moci“, resp. které mu

jako zákonnému soudci byly rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu přiděleny. Není však oprávněn, aniž by zasáhl ústavně garantovaná práva účastníků řízení, spojit věci, které byly přiděleny rozdílným členům senátu, natož věci, které do jeho senátu přiděleny vůbec nebyly (tzv. spojení věcí napříč senáty Nejvyššího správního soudu). Stěžovatelem uváděné kasační stížnosti byly rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu svěřeny rozdílným soudcům různých senátů tohoto soudu (8 Afs, 9 Afs), a proto je spojení kasačních stížností ke společnému projednání a rozhodnutí nejen nemožné, ale s poukazem na porušení ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vyloučeno.

Závěrem nezbývá než konstatovat, že pokud krajský soud řádně neproověřil, zda se stěžovatelem včas uhrazený poplatek vztahuje k věci 30 Ca 82/2005 a usnesením řízení zastavil, znemožnil stěžovateli realizaci jeho základního práva na řádný soudní proces. Tím došlo k porušení ustanovení článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje každému, že se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Má-li zdejší soud při interpretaci podústavního práva dospět k ústavně konformnímu výsledku, nezbývá než napadené usnesení krajského soudu zrušit (srovnej např. nálezn sp. zn. I. ÚS 231/95 či nálezn sp. zn. I. ÚS 664/2003).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu